

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Dr. Franciscy Lajos

felelős szerkesztő távollétében
a szerkesztésért felelős:

Dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petítor ára 16 fillér.
Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

A többszörös választói jog.

A kormánynak a választói jog reformjára vonatkozó javaslatát még körvonalaiban sem ismerjük. Abból azonban, a mi a javaslat jogi szerkezete és alapeszméje felől a nagy közönség köreiből kiszivárgott, annyi már mégis kivehető, hogy a reform egyik alappillére a többszörös szavazati jog fogja képezni.

A jogi irodalom művelői majdnem kivétel nélkül vallják, hogy a plurális szavazati jogosultságnak *elméleti* szempontból nagy hátrányai vannak és az általános választói jog kereteibe nem illeszthető be.

Az általános választói jog ugyanis az állampolgároknak az államélet intézésében való egyenlő részesedését célozza. A ki az állam polgára, annak legyen joga befolyani az államéletre. Ezt a helyes gondolatot a népek közfelfogása egy másik gondolattal toldotta meg, azzal, hogy az állam minden polgárának *egyenlő* joga legyen annál a nagyszemű politikai cselekvésnél, melylyel az államélet közvetlenül intézői, a népképviselők a törvényhozási működés folytatására és az államgépezet vezetésére megválasztatnak.

Így keletkezett és így alakult ki az általános választói jog fogalma az *egyenlő*

szavazati jog eszméjével, mely most már mintegy bele van ojtva az általános választói jog fogalmába. Mesterséges beajátás ez, inkább az érzelmek, mint a gondolkodás befolyása révén érvényesülő belemagyarázás, mert az általános választói jog fogalma az elméletben megállhat és a gyakorlatban megvalósulhat ezzel az egy ideával: Minden állampolgárnak legyen joga az államélet intézésére befolyani.

Hogy minden állampolgárnak *egyenlő* szavazati joga legyen, ez az általános választói jog logikai postulátumának nem tekinthető.

Mint hogy azonban a népek közfelfogása, melyet nagyon sokszor nem a logikus gondolkodásmód vezérel, hanem az érzelmek világa befolyásol, az egyenlő szavazati jogot az általános választói jog fogalmába bele magyarázta, nem csoda, ha a legkiválóbb jogi írók, mint például Jellinek, heidelbergi egyetemi tanár Das Pluralwahlrecht c. művében) minden olyan rendelkezést, mely az *egyenlőség* elvét csorbítaná, az általános választói jog fogalmaköréből kizárnak.

Nálunk Concha Győző foglalkozott legalaposabban ezzel a kérdéssel s elméletben ő is pálcát tör a többszörös szavazati jog felett. Gakorlati szempontból azonban Concha ezt a jogot az általános

választói jogintézmény korrekívumának tartja azon bajok ellensúlyozására és azon veszélyek elhárítására, melyek egy, nemzetiségektől sűrűn lakott államban az egyenlőség elvére alapított általános választói jogból származnának.

A pluralis szavazati jognál a szavazatok fokozásának alapját képezheti: a nagyobb vagyon, a magasabb értelmiség, a kiválóbb társadalmi helyzet, melynél azonban a kiválóságot a társadalomra való *létfentartó kihatás* szempontja állapítja meg s ilyen a családalapítás. A belga választási rendszerben a rendes szavazat mellett még egy pótszavazattal bírnak az 5 frank adót fizető *családatyák*, kettővel a birtokosok, hárommal az értelmi pályák munkásai.

Mindezekben a kategóriákban a szavazatfokozás csak az *egyenlőség* súlyát és befolyását növeli. Ámde az egyéni értéknek ez a kiemelése a választók nagy tömegéből, korántsem biztosítja az egységes nemzettestnek olyan mérvű érvényesülését a választásnál, a melynek alapján a választás tényleg az lenne, a minek lennie kell, t. i. a nemzeti akarat kifejezése. Képtelenség csak gondolni is, hogy valamely nemzet olyan választói jogintézményt alkosson, melynek kifolyásaképp a választási küzdelemből kikerült parlament eset-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

A sárosfalvi tanítónő.

Mozgóképek.

— Irta: Lászlófi. —

II. Tüzér uram.

A sorsról úgyhiszem mindenki tudja, hogy egyéb rossz szokásai mellett meg van az a tulajdonsága is, hogy roppantul szeszélyes fickó. Ez nem szorul magyarázatra. Ime itt van ami esetünk.

Whajczy Magda egy fiatal bakfis, aki mint tanítónő azon nemes szándékkal lépi át Sárosfalva határát, hogy ott tudományt áradoztasson s a lelket öntudatra hozva műveltséget neveljen bele néhány makacs nebulófejbe. No és mit tesz a sors? Ugy hozza magával, hogy a gyanutlan okleveles valóságos darázs-fészékbe lép, roppant nagy dolgokat él át és neki is része van bennök.

A sárosfalvi aranyifjúság in illo tempore ugyanis merész tervet forgatott elméjében. Elhatározta, hogy megmenti pusztulásnak induló hírnevét azért, hogy olyan dolgot művel, ami híressé teendi nevét a késő századok unokái előtt is.

E vegett Mokány Bernát tiszteletbeli segédjegyző vezénylete és vezérlete alatt diszbizottságot küldött ki a saját kebeléből „egy Sárosfalván eddig még soha nem pipált pazar fényű népünnep” előkészítése céljából. A feladat nehéz volt, de pompásan oldották meg. Hosszas tanácskozás és a sárgafölddel szoros viszonyban lévő állapot többszörös felidézése után, véglegesen megállapodtak a másorra vonatkozólag.

A bizottság lelke, mondhatjuk szellemi ostroma Tüzér Jácint volt, a végzett urasági nevelés és illemtanár, aki Mokány Bernát után a legagilisabb szellemnek bizonyult. Teszem azt, az ő eszméje volt, hogy meghívókat költség kímélés szempontjából nem nyomattak, hanem „póteszköz gyanánt a kisbíró fogadták fel beharangozónak. Így történt azután, hogy csakhamar recsegő dobzó tudatta az érdeklődőkkel, mi minden látni és hallani való vár Sárosfalva érdemes népére. Csak úgy ömlött a szóáradat a kisbíró ajkáról, amint nagy fenszóval hirdette a Tüzér szerkesztette proklamációt:

— „Disznótör, versenyevés, díjívás, számarverseny, grammofón-hangverseny” és még vagy két tucat stb. „Végül pedig országos látványosság! Tündéres tűzparádé a Hosszúláb szomszéd szerűskertjén, rendező chudyi Sován Teofil ur”.

Hogy miért éppen Hosszúláb szerűjén és nem másutt? Annak igen egyszerű a magyarázata. Sárosfalva ugyanis nem tudom már melyik felvidéki város mintájára rendezkedett be; ami annyit jelent, hogy egyetlen járható utcáját is kigyóvónal irányában, évről-évre következetesen szűkítette, sőt mi több közttereit is a minimumra redukálta, olyannyira, hogy történetünk idején már csupán a zsidó szerűje volt az egyedüli térnek minősíthető és így a tűzijáték rendezésére alkalmas közhely. Ezt szemelte hát ki az aranyifjúság kellő körültekintés után.

Mindezzel azonban még nem merült ki teljesen Mokány és társainak szellemi löporkészlete.

Noha Sárosfalván a kasztrendszer elvi okból, de a jegyzőkisasszony legnagyobb sajnálatára sohasem fejlődhetett ki, mégis volt a helybeli intelligenciának annyi egészséges kulturismerete, hogy az arisztokrácia felemelő hatását érezni tudja, s ne adja oda magát holmi demokrata rajongásnak.

Ezt a körülményt számba véve eltökélte a rendezői kar, miszerint: Az ünnep méltó befejezésképpen a helybeli és vidéki intelligencia részére a felső 13¹/₂ bevonásával — nem számítva ide Hosszúláb zsidót és b. családját, a jegyző

leg az állam nemzeti jellegének az ellen-sége is lehetne.

Egy ilyen választási reform nem is volna jogintézmény, hanem anarchisztikus merélylet, mely siker esetében az államot fentartó nemzetest bukását s ezzel az állami és társadalmi rend teljes felforgatását vonná maga után.

Hogy egy ilyen katasztrófával szemben, az állam nemzeti jellegét feltétlen biztonságba helyezhessük, Concha Győző egy olyan eszmét vet fel, melyről érdemes gondolkodni.

Ő ugyanis abból a történelmi tényből kiindulva, hogy Magyarországon évszázadokon át a nemzeti élet legfontosabb szervei a vármegyék voltak, úgy vélekedik, hogy a nemzetnek parlamentje szervezéséhez éppen ezek a szervek szolgálthatják a szükséges kereteket. Ám legyen meg a rendes szavazatok mellett az egyének pótszavazata, de ezenkívül minden vármegyéje, mely hazafias érületben, magasabb műveltségben, vagyoni helyzetében és viszonyaiban nagyobb erőt képvisel, és így szilárdabban képes megtámasztani a fennálló állami és társadalmi rendet, birjon azzal a joggal, hogy a parlamentbe több képviselőt küldhessen, mint a mennyi őt a kerületek számaránya szerint megilletné.

Conchának ezen eszméjében tagadhatatlanul azt az egészséges gondolatot találjuk meg, hogy a hazához és a hazát fentartó államhoz való ragaszkodás a legfontosabb polgári cselekvés, a választói jog gyakorlásánál hatványozott fokon érvényesülhessen, még pedig azon erkölcsi személyek révén, melyek eddig is a nemzet lelki egészének legfontosabb alkotó elemei voltak.

De csak is ezt az egy gondolatot tartjuk életre valóknak Concha tervében, tovább azonban talán már nem lenne célszerű elmenni. Hogy a vármegyék a hazafias érületen kívül — melynek a tör-

ténelmi hagyományokon kívül az lenne a legbiztosabb kritériuma, vajjon van-e és mily mérvben van az illető megyében talaja a nemzetiségi politikának — még vagyoni és műveltségi fokozat szerint is osztályoztassanak s ezen az alapon is többes szavazati joggal ruháztassanak fel, ezt teljesen feleslegesnek gondoljuk.

Hiszen az egyéni pótszavazatok úgy is a vagyoni és az értelmiségi cenzus alapján állapíthatnának meg, mi szükség volna tehát ezt az alapot még külön a vármegyékre is kiterjeszteni, s így ennek a két, különben sem valami idálisan igazságos fokozatnak többszörös előjogot adni?

Különben csak érlelődjék a tudós professor ideája, mely hasznára válhatik a küszöbön álló reformnak.

Vasárnapi munkaszünet.

A vásár- és ünnepnap munkaszünet millióknak testi és lelki nagy érdeke az országban.

Az igavonó állat megkapja a pihenőt, mert különben megdöglenék s mást kellene venni. A munkásnak nem adják meg, mert ingyen kínálkozik és senki sem felelős egészségeért, életeért. Hogy lelke is megpihenjen, fölűdjön a vallás és kultúra javainak élvezetében, arra még kevésbé kap időt.

A megfeszített szakadatlan munkában rongygyá lesz az izom, a gépek zajában, füstjében megszűnik a magasabb gondolat, nemesebb érzés, elpusztul a lélek.

Megváltásként vártuk a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslatot: Megmentve lesz a nép, testi lelki új erőhöz kap a nemzet jövője a munkásnép.

Pedig dehogy. Ha törvényné válnék a javaslat, a helyzet kétségbeejtőbb volna mint most.

A javaslatban három lényeges szempont tekintetbe vételét várta minden érdekelt. A szünet, az időt és munkát tekintve teljes legyen, vagyis legalább 36 óráig minden nélkülözhető munka szüneteljen. Továbbá, minthogy Sz. István király óta keresztény nép vagyunk, kiknek nem csak szünet kell, hanem a vásár és ünnepnap megszentelése, a törvény ezt az érdeket is tekintse, végül, hogy a törvényes szünet megtartása ellenőrizhető legyen, mert különben irott malaszt marad.

— Tüzér vagyok szolgálatjára — vágott közbe amaz, ösztönszerűleg.

Magda meg nem állhatta, hogy fel ne kacagjon, olyan komikus volt Tüzér uram kijelentése.

— Hát ha tüzér, mi a csudát akar? — kérdezte kacagva.

Nosza észbe kapott Jácint, s mint valami hivatásos recitátor szavalni kezdte:

— „Disznótor, versenyevés, díjívás, számarverseny, grammofon“ stb.

És miközben a tanítónő majd meghalt nevetésben, ijedt hangon végig mondta mind az utolsó betűig a kisbíró mondókáját.

Hogy és mint került ki Magda szobájából máig sem tudja, de hogy örült a szabad levegőnek, annyi szent. Első útja Hosszúláb ivójába vitt, hogy ott baráti kebleken sirhassa el keservét, a melyet szörnyű felsülése miatt érzett.

Útközben azonban erős elhatározás vert benne gyökeret, miközben ezt morogta önmagához: „Te! Okvetlenül benevezd magad a számarversenyre“.

S mit mond a javaslat?

„A munkaszünet a mennyiben a törvény mást nem rendel a munkaszüneti napon, reggel 6 óráig kezdődik és megkezdésétől számított 24 óráig, de legalább is a munkaszüneti napot követő nap reggeli 6 óráig tart.“ (3. §.)

Gondoljunk a gyárakra, malmokra s más nagy üzemekre, hol nincs különbség éjjel és nappal között, hanem óra és óra bármely idő. Itt vasárnap reggel 6-ig robotol ezer és ezer munkás, kit már szombaton reggel vagy délben fogtak a géphez.

„Nem esik a törvény rendelkezései alá az oly ipari munka, amelyet az iparos műhelyén, üzletén vagy irodáján kívül lakásán nem nyilvánosan és idegen munkaerő alkalmazása nélkül végez (2. §.). Nem esik a törvény rendelkezései alá a mezőgazdasági termelés, kert és szőlőművelés, szüretelés, házi ipar —“ (2. §.).

A városokban az üzlettel, műhelylyel bíró nagyobb iparosokon kívül mindenütt 30—50 kismester, üzletbe dolgozó segéd van, ki lakásán végzi a cipész vagy szabó munkát. A szombatot vasárnapra toldja meg, hogy mindegyre jusson a kevés keresetből, s hétfőn, mikor új munkához veszi kezdetét, nem bír munkához fogni. Annyi erkölcsi ereje sincs, hogy ezen változtasson. Csak törvényben előírt üdvös kényszer segítene e rendtelenségen. Ez a visszás szokás, kisiparosaink e pusztító betegsége tovább fog virulni.

Ki nem tudná továbbá, hogy a földbirtok nagy része már zsidó tulajdona hazánkban, vagy legalább zsidó bérlő. A tiszték is zsidók, mert a keresztény nem tud zsidóul gazdálkodni. Ha elközel az idő, hogy az új honfoglalás befejezést nyer, a zsidó földesurak nem szombaton, hanem vasárnapon szántanak, vetnek, aratnak a ker. munkásokkal. Addig is, míg ők intézkedhetnek minden földbirtokon, akad sok keresztény uradalom, hol szombaton ugyan nem ünnepelnek, de vasárnapon sem. Hát a munkásnép óriási %-ának, a földmives népnek nem szükséges a vasárnapi munkaszünet?

S hogy másutt is lehessen vasárnap dolgozni, a törvényjavaslat megengedi az üzemek fentartásához szükséges javítási, tisztogatási és jókarban tartási munkát. (10. §. 1.) Száz és száz kivételt állapított meg, mikor engedélylyel vagy anélkül valamely ipari munka végezhető (4. §. 10. §.).

Ez a teljes vásár- és ünnepnap munkaszünetnek inkább gúnyja, mint megvalósítása.

Nézzük a másik szempontot, mi volna a vásár- és ünnepnap megszenteléséből. Az ország keresztény zömének legszentebb érdekét is csúffá teszi, sőt egyes osztályokat abba hajt, hogy vasárnap helyett szombatot ünnepeljenek, s teszi azt úgy, hogy a §-okban előírt munkaszünet is meghiúsuljon.

Azt már említettük, hogy a zsidókezekben levő gyárakban vasárnapon reggel 6-ig, a zsidó földbirtokosoknál egész vasárnapon dolgozhatnak a ker. munkások. Ez még nem minden.

„Az ipari és kereskedelmi üzletekben munkaszüneti napon 3 órán vagy ennél rövidebb időn át foglalkoztatott alkalmazottnak munkárája a következő hét valamely munkanapján egy teljes délelőttöt, vagy teljes délutánt, a 3 órán túl foglalkoztatott alkalmazottnak pedig a következő hét valamely egész munkanapját, vagy a hétnek 2 munkanapján egy-egy teljes délelőttöt vagy egy-egy teljes délutánt köteles pihenő időül engedélyezni“ (18. §.).

A törvényjavaslat más rendelkezései szerint az ipari és kereskedelmi árusítás Budapesten vasár- és ünnepnap déli 10 óráig, másutt 12 óráig végezhető.

Ezek szerint nem vásár- és ünnepnap lesz szünet, mikor azt a keresztény nép legszentebb érdeke kívánja, hanem a mikor a munkaadónak vagy kereskedőnek tetszik. S mivel az ipari és kereskedelmi árusítás kevés kivétellel zsidó foglalkozású, valószínűleg szombaton. Vasár-

3 éves kis lányát pedig törtszámú véve — zártkörű táncestélyt rendeznek. Az estélyt, amely később alarcos és jelmez jelleget öltött, kellő szakismerettel el is nevezték, még pedig hogy, hogy nem „Maxi“-báznak.

A „Maxibál“-ra vonatkozólag a kisbíró, akarom mondani a meghívót Tüzér Jácint képviselte. Késő este volt, mikor híret vette annak, hogy megjött Wajczhy Magda az új tanítónő. Nyomban fellázadt benne a kötelesség embere és se látott, se hallott, úgy rohant lélekszakadva az iskolaházba, hogy még azon melegében átadja a szóbeli meghívót. Nagy sietségében az illettanár úr még a kopogtatásról is megfeledkezett és csak úgy ajtóstól esett be a szobába.

Magda, aki teljes pongyolában az ágy előtt térdelt, s lámpással a kezében keresett valamit, Tüzér uram váratlan rohamára, ijedtében elejtette a világot, úgy hogy egyszeriben korom sötétség vette őket körül.

Annyi bizonyos, hogy soha még quietált illettanár olyan zavarban nem volt, mint most a mi Jácintunk. Először Magda ocsudott fel nagy meglepetéséből s kemény hangon vonta kérdőre az idegent.

— De uram! Szabad tudnom ...

nap a legtöbb bolt nyitva lesz. Szombaton ellenben mind zárva.

S ha akad keresztény kereskedő, ki vasárnap zár üzletet csak a legnagyobb kárral teheti mert a sok zsidóbolt nyitva lesz ilyenkor.

Ime a munkaszünet szigorú betartása címen mily szépen sikerül a sábesz megszentelése.

A keresztény kereskedő, hogy vasárnapon ne veszítsen a zsidók miatt kénytelen nyitva tartani üzletét. Ezt pótolnia kell az alkalmazottaknak. Mikor? A mikor a legkevesebb vevő szokott jönni. Ez szombat. A zsidó kereskedelem túltengése miatt ugyanis a közönség szinte beleélte magát abba, hogy szombaton nem vásárol. Nem is teheti. A munkás szombat este, vasárnap reggel jut pénzhez, tehát csak vasárnap vásárolhat. Tehát a keresztény kereskedő is szombaton zár, sábeszt tart.

S ezt az előnyt a keresztény ország törvényhozása annak a zsidóságnak nyujtáná, mely most óriási lármát csap már amiatt is, hogy legszentebb ünnepünk a karácsony is föl van véve a munkaszüneti napok közé. Némely zsidó ezt is sokalja. S mi ne sokaljuk az összes vasárnapok kijátszását? Dobjuk azt oda önként, hogy szemünkbe kacagjon a zsidóság?

S e zsidó szabású munkaszünetnek az volna a következménye, hogy tulajdonképen nem is létezik munkaszünet.

A törvény ugyan 60—100 koronával bünteti azt, aki dolgozik vasárnap, 100—400 koronával azt, aki dolgoztat, de mit ér az, ha ennek ellenőrzése lehetetlen?

Hogyan akarja azt ellenőrizni a javaslat?

Azon munkaadók, kik munkaszüneti napon foglalkoztatott alkalmazottaknak munkaszüneti pótlást kötelesek adni, kötelesek rendes jegyzéket vezetni, melyben minden munkaszüneti napra külön-külön föltüntetendők az illető munkaszüneti napon foglalkoztatott alkalmazottak neve, a munka helye, minősége, közelebbi fontos megjelölése, valamint az is, hogy mely napokon és mely időben kapják meg az előírt pihenőt.

E jegyzékbe az adatok minden munkaszüneti napra legkésőbb az illető napot megelőző napon vezetendők, a jegyzék az iparhatóságoknak és felügyelőknek bármikor előmutatandó és 6 hónapig megőrzendő.

Első sorban nem zaklatás-e ily rengeteg irodai munkával elhalmozni a munkaadókat csak azért, hogy mint kifejtettük, ne vasárnapon, hanem szombaton lehessen munkaszünet?

De naivság is volna azt hinni, hogy ez mindenütt meg lesz téve. Sok munkaadó részint hanyagságból, részint mert rá nem ér, üzleti dolgáról sem vezet pontos könyveket. Ezen puszta zaklatásra alkalmas jegyzékeket fogja vezetni?

Am bármit csinál is ki hiszi azt, hogy a szolgabíró, a rendőrkapitány közegei csakugyan ellenőrizhetik-e a szünetre jogosult munkásokat, hol 20—30 munkás, 100—200 gyári alkalmazott van. Egyik vasárnap szünetel másik hétfőn, kedden, szerdán más és más délelőtt, délután, itthon vagy műhelyen kívül van foglalkoztatva stb. Ha megtízszerezük a rendőrség számát akkor sem. Hogy fogja tudni az a rendőr mi történik a műhelyben, üzletben, szünetel-e az ki dolgozott, mikor némelyik azt sem veszi észre, hogy pl. szemetet hordanak össze hónapokon keresztül valamely sétátéren.

Igazán nemcsak a néppárt, hanem az összes keresztény népet képviselő pártok kell hogy teljes erejükkel oda hassanak, hogy e javaslatból úgy amint van sohase legyen törvény. Nekünk teljes vasárnapi munkaszünet kell, nem sábesz. — s.

Zeppelin katasztrófája.

Egy szemtanu előadása.

Colmar, 1908. aug. 9.

Az egész művelt világ a legelénkebb varakozással nézett eléje gróf Zeppelin, a zseniális és bátor német léghajós augusztus 4-iki felszá-

lásának, melylyel Zeppelin nem kevesebbre vállalkozott, mint arra, hogy a kormányozható léghajó problémájának megoldását egy nagyszerű légi utazással az érdeklődő körök szemei elé állítsa.

Utunk augusztus 3-án a bódeni tó partvidékén át vezetett. Érintettük Friedrichschafent, a honnét másnap, aug. 4-én gróf Zeppelinnek fel kellett szállania. Természetes, hogy egy ilyen esemény megállítja az utast, mert egy világhírű próbálkozásnak nem mindennap lehet szemtanuja az ember. De hiába álltunk meg, Friedrichshafenben szállást kapni a lehetetlenséggel határos dolog volt. Nem csak a hotelek, hanem a magánházakban is túlon-túl meg voltak tömve emberekkel.

Szomorúan hagytuk el a kies partvidéki várost, de megvizsgáltuk azzal a gondolattal, hogy augusztus vége felé, a mikorra a gróf egy újabb felszállást tervezett, már jó előre biztosítjuk magunknak a ritka látvány megszemlélésének lehetőségét.

A kiszámthatatlan sors azonban másképp intézkedett. Bár a felszállás aug. 4-én a legkedvezőbb körülmények között ment végbe és bár az út Friedrichshafenből Mainzig eléggé biztos pontossággal sikerült, sőt a Friedrichshafenbe való visszautazásnak is biztató jelek kedveztek, mégis, úgyszólván az utolsó pillanatban, egy szélförfögeteg véget vetett mindennek, tönkre tette nem csak a léghajót, hanem a mi sokkal súlyosabb csapás, megsemmisítette Zeppelin útjának egész eredményét.

A dolog ugyanis abban áll, hogy ha a merész léghajósok sikerül az útja, ha szerencsésen visszaérkezik Friedrichshafenbe, akkor egy tagadhatatlanul fényes tényrel bizonyította volna be azt, a mit neki sem a francia, sem az amerikai léghajósok elhinni nem akartak, t. i. hogy az ő léghajójának irányára a levegő-áramlatok befolyást nem gyakorolnak, az biztosan kormányozható, továbbá, hogy — és ez volt tulajdonképen az utazás főcélja — minden segítség nélkül szárazon és vízen bármikor leszállani képes.

Az egész német birodalom az irigykedve vetélkedő franciák és amerikaiakkal szemben a saját nemzeti dicsőségét fűzte a világhíres vállalkozáshoz. Az augusztus 5-iki katasztrófa ezeket a szép reményeket megsemmisítette.

Egy szemtanu, a ki úgy Friedrichshafenben aug. 4-én a felszállásnál, mint másnap a Stuttgart melletti Echterdingenben, a hol a katasztrófa történt, jelen volt és a kivel mi két nappal később Elzászban találkoztunk, így beszélt el a tragikus eseményt.

Mikor Zeppelin aug. 5-én az echterdingeni szántóföldeken leszállt, a hajó őrizetét 20 gyalogos katonára bízta, ő maga pedig társaival együtt Stuttgartba ment be automobilon. Az a 20 ember a legnagyobb erőfeszítés mellett sem volt képes a hajót a növekedő szélrohammal szemben a földszín felett megtartani. Távíratotak újabb 30 emberért, de ezek már későn érkeztek meg.

Időközben ugyanis egy viharfelhő jelent meg a látóhatáron, melyet borzasztó förfögeteg követett. Az ezernyi ember megrémülve futott szét, ideje korán megsejtve az elkerülhetetlen végzetet, mely a léghajót minden pillanatban pusztulással fenyegette. A förfögeteg első áramlata oldalba kapta a hajót, félrebillentette azt, mire a hátsó kosárnál levő emberek ijedten eresztették el a köteleket. Féloldalra fordulva repült ekkor a hajó a vihar irányában, az elülső kosár kötelei megfeszültek, a legvastagabb, úgynevezett mester-kötél horogja ketté törött, mire a többi kötél úgy szakadt el, mint pókhálósálak.

Szabadda lett ilykép a léghajó, melylyel iszonyú játékot kezdett űzni az orkánná növekedett vihar. A még mindig több ezerre tehető embertömeg a földre vetette magát, mert a vihartól hajtott hajó alig fél méternyi magasságban a föld

felett maga után hurcolta a súlyos köteleket, s veszedelmes útját éppen a sokaság csoportjai felé vette.

Abban a pillanatban, mikor a hajó kötelei elszakadtak az első kosárban négy, a hatsóban egy katona állott. Ezek mintegy 5 méternyi magasságból ugrottak le, s mindnyájan súlyos sérüléseket szenvedtek.

Körülbelül 1 kilométernyire lehetett a hajó a leszállás helyétől, midőn a hajó előréseben az első kosár felett hatalmas lángoszlop csapott fel, mely csakhamar elnyelte a gömb egész testét. Néhány percig csak lángot, fekete füstöt és óriási porfelleget lehetett látni. Mikor pedig elszállt a felleg, a fojtó füst gomolyagából egy romhalmaz emelkedett ki: a tönkre ment hajó megszenesedett roncsa.

Ennek a váratlan szerencsétlenségnek hatását csak az ismerheti teljesen, a ki a németországi közvélemény megnyilatkozását a helyszínén tapasztalja. Az újságok úgyszólván egyébről sem irnak már napok óta, mint erről a katasztrófáról és annak okairól. De éppen ezen okokra nézve nagyon eltérők a vélemények.

Legvalószínűbb a német birodalmi léghajózási bizottság véleménye, melyet a jeles meteorologus dr. Lincke állapított meg. E szerint a léghajó benzin-motorjának zárócsapja a roppant erős rángatás következtében kinyílt s a motorból kiömlő benzint egy villamos szikra meggyújtotta, mitől azután az egész alkotmány lángba borult.

A tönkrement remekművel, miként a német lapok Zeppelin léghajóját nevezik, a nagy léghajós egész vagyona is elpusztult. Eddigélő öt hajót épített a vállalkozó gróf, s már a négy első is nagy pénzüsszegeket nyelt el, de az ötödik, a most elégett légi jármű enormis pénzbe került, úgy hogy teljesen fel ment rá Zeppelin vagyona.

De azért Zeppelin korántsem szegény ember, sőt gazdagabb lesz, mint volt. A kormány 500.000 márkát utalványozott ki számára kárpótlásul, a birodalom széitében, hosszában pedig olyan arányú gyűjtés indult meg egy újabb Zeppelin hajó építésére, a minőről a mi szegény Magyarországon meg nagy nemzeti szerencsétlenség esetében is, szó sem lehetne.

Az esseni Krup-gyár tulajdonosa, a lübecki községtanács, a német léghajós flotta egyenkint 100.000 márkát adományoztak. A 10 és 15 ezer márkás adományok pedig csak úgy dőlnek. Ezenkívül minden városban gyűjtenek a legleleményesebb módokon. Néhány hét alatt — biztosra vehetjük, — több millió márka lesz együtt.

Ez a páratlan lelkesedés és ügybuzgalom új kedvet öntött Zeppelinbe, a ki már ismét lankadatlanul dolgozik a kormányozható léghajó nehéz problémáján. *Adieu*

Ujdonságok.

A főispán körútja.

Gróf Wilezek Frigyes főispán Póstyénben tartózkodása folyamán tickara kíséretében körutat tesz a vármegyében s a hivatalokban vizsgálatot tart. Eddig a póstyéni, galgóczi, vágujhelyi s nagytapolcsányi szolgabírói hivatalok kerültek sorra.

Galgócson aug. 6-án Frideczky Timót főszolgabíró fogadta nagyszámú közönség jelenlétében. Számos küldöttség tisztelgése után a főbírnál 12 teritékű ebéd volt.

Vágujhelyen aug. 7-én Rákóczy Lajos főszolgabíró, Vermes Artur szolgabíró s dr. Pavlik Sándor vm. tb. főorvos fogadták a főispánt ki az üdvözlés után a főszolgabírói hivatalba érkezett. Delben gróf Pongrácz Adolf prépost, plebános, c. püspöknek volt vendége, kinek fölköszöntőjére válaszában azt hangsúlyozta, hogy a vármegye szétszórt erőit egyesíteni törekszik.

Aug. 12-én delben Nagytapolcsányba érkezett. Óriási közönség várta. Kivonultak az iskolai tantestületek, az önkéntes tűzoltóság zászlókkal és zenekarral. Markovics Alajos t. szolgabíró üdvözölte a főispánt, ki mely hangon köszönte meg a lelkes üdvözlést. A főispán báró Stummer

fogatán hosszú kocsisor kíséretében hajtattott a diadal-kapuvál váró föllobogózt városba. A diadal-kapunál Skopecz István bíró üdvözölte s egy kis leány a r. k. iskola nevében díszes csokrot nyújtott át a főispánnak. Délben a főbíró látta vendégül a főispánt. Báró Stummer Ágoston Prágából Tavarnokra sietett, hogy a főispánt vendégül tisztelhesse. Az ide érkező főispánt a kastély nagy udvarán a helyi dalárda a himnusszal köszöntötte s Zsoldos János tanító üdvözlő beszédet mondott. A főispán köszönő szavai után a fogadtatás a szózattal s a főispán éltetésével ért véget. Este Nagytapolcsányban kivilágítást rendeztek. Csütörtökön Hollady Jenő ebédet adott a főispán tiszteletére. A főispánt a járási székhelyen tartózkodása alatt nagyszámú tisztelgő küldöttség kereste föl.

A főispán, kinek rokonszenves és jóakarattú tollépése mindenütt legjobb benyomást kelt, pénteken reggel Nyitrazámbokrétre utazott.

Ünnepélyes isteni tisztelet. A nyitrai székesegyházban aug. 18-án a király születése napján s aug. 20-án Szt. István király ünnepén d. e. 9 órakor ünnepélyes isteni tisztelet lesz, melyre az összes hivatalok képviselői megjelennek. Az ünnepélyes szent misét mindkét alkalommal fenyves pápi segédlettel gróf Batthyány Vilmos dr. püspök koadjutor fogja végezni. Aug. 18-án a choruson előadatik: „Te Deum“ Dusinszky Lipóttól, vegyes énekkel és zenekarral. „Nagy pontifical mise“ Kempter Ferencről. Graduale „Diffusa“ és Offertorium „Species tua“ Brosigtól. A mise végén a „Magyar király himnusz“ Dusinszky Lipóttól. — Aug. 20-án: „Mise“ Krenn Ferencről. Graduale „Veritas mea“ és Offertorium „Benedicta“ Brosigtól.

Kossuth Ferenc miniszter Póstyénben. A gyógykúrát tartó miniszter póstyéni tartózkodása alatt meglehetősen fesztelenséggel vesz részt a fürdővendégek szórakozásaiban. Az elmúlt héten titkára kíséretében gyakran lehetett látni őt a parkban sétálva, a hangverseny ideje alatt, valamint a szálloda éttermében, hol egész kedélyesen egy külön asztalnál végzi étkezését. Vasárnap este résztvett az ottani szinkör színelőadásán is s végig nézte az épen műsoron lévő „Dollárkirálynő“ darabot. Az előadás végén Mezey színgazgatónak elismerését fejezte ki a sikerült előadás fölött, s távozásakor a közönség részéről meleg óvációban is volt része. A legutóbbi napok nagy esőzései a Vág folyó felső völgyében nagy áradásoknak voltak okozói; Póstyénből e hó 9-én délben érkeztek a rémhírek a Vág áradásáról, szerencsére azonban, a felülről alázuhogó nagy víztömeg minden katasztrófa nélkül folyt le Póstyén mellett s megkímélte a fürdőt. A miniszter tehát zavartalanul folytatja gyógykúráját.

Személyi hírek. *Lóskay* Gábor tábornok városunkba érkezett. — *Biringer* Ferenc dr. kórházi igazgató németországi útrjáról, melylyel kapcsolatban a heidelbergi orvosi szaktanfolyamon is résztvett, Nyírára érkezett. — *Belák* József nagy papneveldei vicerektor *Bartossik* Antal dr. c. kanonok társaságában Máriacellből visszaérkezett. — *Bezák* István Ferenc dr., fels. leányisk. igazgató hosszabb időre Budapestre távozott.

Papszentelés. *Pfeifer* Miklós nyitraegyházmegyei növendékpapnak, ki a hittudományi tanulmányokat Freiburgban hallgatta, Batthyány Vilmos gróf coadj. püspök aug. 16-án d. e. 9 órakor a székesegyházban adja föl a kisebb rendeket, 17-én pedig alszerpappá szenteli.

Esztergom egyházmegyei hírek. *Lipka* Lőrinc, jáci segédlelkész sissói plebánossá nevezett ki; *Jakabovics* János eddigi sissói adminisztrátor Felső-Szöllőre küldetett adminisztrátornak. Az ujmisések közül kápláni minőségben küldettek: *Gyurják* Ignác Jácra és *Szabó* János Miséredre. *Sztopka* Mózest felsőszöllősi adminisztrátor augusztus 1-től ideiglenesen nyugdíjaztatott.

Primicia. *Scherk* József, *Scherk* Kálmán nyugalmazott banktisztviselő fia sz. Ferencrendű áldozópap aug. 16-án d. e. 9 órakor mutatja be a Mindenhatónak az első sz. mise-áldozatot.

Főúri eljegyzés. Gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnagy és neje született *Scherr-Thoss* Margit grófnő palotahölgy és csillagkeresztes hölgy leányát, *Terez* grófnőt, eljegyezte báró *Inkey* József, néhai báró *Inkey* István és neje, született *Eötvös* Jolán bárónő fia.

A főispán látogatásai a vidéken. Körutja alkalmával a főispán a következőknél tett látogatást. Galgócson *Bodó* Péter urad. jószágkormányzó, *Boross* Sándor jószágfelügyelő, *Brucker* Ágoston plebános, *Fodor* József takarékp. igazg.,

Libertinyi Gusztáv kir. tanácsos ny. kir. tanfelügyelő, *Nagy* Béla járási és vm. t. b. főorvos, *Polonyi* József ügyvéd, *Terstyánszky* Géza ügyvéd törvh. biz. tagoknál. Vágújhelyen Gróf *Pongrácz* Adolf pr. plebános c. püspök, *Paulik* Sándor járási és vm. tb. főorvos s *Victorisz* Miklós földbirtokos törvh. biz. tagoknál. Csejthén *Jeszzenszky* István alkotm.-párti ügyv. alelnöknél. Báró *Haupt* *Stummer* Lipótnál Tőkésújfalun, hg. *Odescalchi* Géza és *Zerdahelyi* Belánál Ny.-Zerdahelyen, hg. *Odescalchi* Liviónál Szolcsányban és báró *Förster* Gyulánál Koroson. Nagytapolcsányban Dr. *Adda* Viktor j. és vm. tb. főorvos, *Friedrich* Alajos vm. kórházi igazgató, *Hollady* Jenő plebános, *Keveczky* Alajos közjegyző, dr. *Lénárt* Ákos, dr. *Petrikovics* Aladár, dr. *Spitzer* Gyula ügyvédek és *Váray* József járásbíróknál.

Az esztergomi káptalan gyásza. *Vezinger* Károly pápai praelatus esztergomi kanonok aug. 11-én szívelgyengülés következtében meghalt. Temetése aug. 13-án ment végbe nagy részvét mellett. Boldogultban a társadalmi jótékony céloknak kiváló elmozdítottságú pártfogója tért vissza a jöttek Megjutalmazójához.

Változás a f. leányiskola tanári karában. Az irgalmas nővérek magyar tartományi előjárósága a helybeli felsőbb leányiskolában működő *Vágó* Julia nővérek egészségének teljes helyreállítása végett egy évi szabadságot adott, jelenleg is gyógyhelyen tartózkodik. A felsőbb leányiskolához *Hannig* Kazimira irg. nővér, polg. isk. okl. tanítónő helyeztetett át.

Baleset. *Szteszkal* József nyitrai kanonok, ki a tavaly érte súlyos csúszás következtében még folyton gyengélkedik, egy látogatás alkalmával a lépcsőn megcsúszva oly szerencsétlenül esett, hogy balkezét törte. Fölgyógyulása 5—6 hetet fog igénybe venni. A jóságos lelkű kanonok szerencsétlenségének híre általános részvétet keltett. Sokan, köztük gróf *Batthyány* Vilmos dr. püspök-koadjutor meglátogatták a beteget. Szívvel kívánjuk mennél gyorsabb teljes fölépülést.

Elhalasztott ünnepély. A nyitrai ker. szociális egyesület ház fölvátozó ünnepsége az egyesületi elnök betegsége miatt elhalasztott s valószínűleg szeptember 6-án lesz megtartva.

Zarándoklat. A nagycétényi egyházi kerület egész papsága és összes tanítói s az oda tartozó hívek nagy száma a lourdesi jubileum alkalmából a Szent Szűz iránt tiszteletüknek adóját az által rövják le, hogy aug. 16-án Nyírára zarándokolnak s Máriahegyen ünnepélyes isteni tiszteleten vesznek részt. A sz. misét ez alkalommal *Klacsánszky* János özdöghi plebános végzi. Magyar beszédet *Vince* Károly esperes, tót beszédet *Ernyey* Pál nagylapási plebános fog mondani. A szép példa Boldogasszony ünnep hetében, mikor a hívők impozáns sokasága szokott zarándokolni a nyitrai kegyhelyre, követésre méltó.

Ajándék a F. M. K. É.-nek. Czobor Béla sarlókajszai földbirtokos, kis leánya, Czobor Évike adományaképen, 31 koronát ajándékozott a F. M. K. N.-nek, a mely összeget egy mezei kártétel ellenértéke fejében fizettek be neki.

Névnappmegváltás a vidéken. *Paska* István nagybeliczi plebános 20 koronát küldött lapunkhoz, mely összegből 10 koronát a nyitrai ker. szocialistáknak, 10 koronát a kath. sajtóalpra adott a névnapi üdvözetek megváltása címen. Örvedetes, hogy a jótékonycélokra nézve hasznos eszme, most mikor e célok szükséglete aránytalanul nagy az áldozathozók tehetségéhez képest, a vidéken is hódít. Sok pénz gyűlhetne össze a jótékony célokra, ha különféle drága szokásoktól, mikben a divat rabjait szegődünk szabadulnánk s a pénzt hasznos dologra fordítanánk. Sok nélkülözhetetlen intézmény nem koldulna sirva azoknál, kik csak mosolyognak könyvein. — Ugyancsak a névnapi üdvözetek megváltása címen Dr. *Cserenyey* István, theologiai tanár a nyitrai ker. szociális egyesületnek 25 koronát adományozott. Az összegetek címekhez juttattuk.

A nyitrai honvédezdred áthelyezése. A nyitrai honvédezdred intéző katonai körében régen kelt nagyfokú elégtelenséget a város azon mostoha bánásmódja, hogy a honvédkaszárnya szükséges tatarozási munkálatait nem nem végzik el s a sok pótlást kívánó hiányt folytonos sürgetés dacára sem hozzák rendbe. Az intéző körök komolyan foglalkoznak azon eszmével, hogy a honvédezdred egy más alkalmasabb helyre helyeztessék át s ez esetben városunk még azon csekély forgalomtól is elesnék, mely a hon-

védseg itt tartózkodásának természetes következménye. Részünkről nem tartjuk valószínűnek, hogy a honvédezdred áthelyezése oly könnyű szerrel keresztülvihető volna, mert a honvédségnek városunkban való állomásozását nemcsak a katonai kincstárnak a várossal szemben feálló szerződése, hanem stratégiai szempontok is bizonyítják. Minden esetre azonban konstatáljuk azon tényt, hogy a honvédkaszárnya tatarozása iránt támasztott igények eléggé jogosultak s a városi hatóság sürgős feladatává válik, hogy ez ügyben a városi képviselőtestület érdemleges intézkedését minél előbb kikérje, annyival is inkább, mert ha a bajszulte elégtelenség ezidő szerint nem is vonja maga után a honvédezdrednek városunkból való áthelyezését, de a még hosszabb ideig tartó téltelenség és közöny elvégre is ezt fogja eredményezni.

Kántortanító választása. Az elhalálozás folytán megüresedett radosnai kántortanítói állás betöltése tárgyában e hó 11-én megtartott választás alkalmával ottani kántortanítónak *Holló* János Imre, okleveles tanító, tormosi lakos lón megválasztva.

Schurmann Vilmost Lipótmezőre szállították. A nyitrai rendőrségi fogházban napok óta elzárt feleséggyilkostól végre örökre megszabadul Nyitra városa. A belügyminiszter rendelkezése folytán kellő rendőri fedezettel e hó 13-án a lipótmezei elmegyógyintézetbe szállították a veszedelmes örültet, a honnan tekintve idegzetének nagyfokú megtámadását, nincs kilátás reá, hogy valaha még kiszabaduljon. Schurmann Vilmos a rendőrségi fogházban is folytonosan gyilkossági merényleteket szőtt s különösen a rendőrkapitány és a kórházi kezelőorvos ellen volt nagyon elkeseredve; szerencse, hogy jó szándékai most már nem mehetnek teljesülésbe.

Egy munkásjóléti intézmény haladása. A Magyarországi Munkások Rökkant- és Nyugdíjgyelete *Kölber* Alajos kocsigyáros elnöklésével e héten tartotta szokásos havi választmányi ülést. A központi választmány tagjai *Katits* Antal igazgató jelentéseiből meglegedéssel vették tudomásul e közhasznú munkásjóléti intézményünk örvedetes gyarapodását és erősödését, ami kitűnik abból, hogy a folyó évben belépett tizenöt ezer új taggal a rendes fizető tagok száma a hetvenezret elérte. Az egylet vagyona az idén több mint félmillió koronával emelkedett s jelenleg 3,600,000 korona az egylet vagyona, melyből két és félmillió korona állami és székesfővárosi értékpapirokban teljesen biztos alapon van elhelyezve és gyümölcsötvetve. Az egylet nagy arányú segélyezésének jellemzésére fölemlítjük, hogy 1903. február óta eddig 373 rökkant- és elaggott munkást és 98 árvát részesített állandó heti segítésben s e címen eddig 300,000 ezer koronát meghaladó összeget fizetett ki. Legközelebb Borsodnádasdon és Újvidéken alakítanak főképzőintézeteket s ezek száma 217-re emelkedett. Az egylet iránt érdeklődők forduljanak fölvilágosításért a 122. nyitrai főok irodájához Vármegeyház-tér 8. sz. a ker. szoc. egyesület házában. Az egylet ügynököt nem tart.

A megrendszabályozott „sósbor-szesz.“ A sósbor-szeszről nem rég megjelent rendeletet a belügyminiszter akképen módosította, hogy a sósbor-szesz előállításához a fő alkotóanyagot kívül a magyar gyógyszerkönyvben megnevezett s kereszttel nem jelölt összes gyógyszerek hozzákeverését is megengedi, azonban, szigoruan eltiltja, hogy gyógyszernek jelöltessék a mit kihágásnak minősít s 200 kor.-áig terjedhető bírsággal s a készítmény elkobzásával büntet.

Szerencsétlenül járt kivándorlók. A zabori „Zárda“ vendéglőből f. hó 8-ikán késő este egy egyfogatu kocsin néhány hölgyből álló kiránduló társaság tartott haza felé a városba. A nagy sötétségben a milleniumi uton, ott ahol a kereszt áll, a kocsi felfordult s a társaság egyik tagja, *Raffmann* úrnő, ki Amerikából rokonai látogatása végett időzik városunkban, oly szerencsétlenül bukott ki a kocsiból, hogy karját kifecmitotta. A fájdalommal elájult, mozdulatlanul fekvő hölgyet, a hátramaradt férfitársaságból gyorsan előhívott Dr. *Vajda* Emil orvos részesítette az első orvosi segélyben s maga és a hölgy kocsi alá, folytatták útjukat a város felé. Az országúton, a várostól fekvő első és második híd között, újabb szerencsétlenség érte a társaságot, a mennyiben a kocsi másodikban is felfordult s ez alkalommal dr. *Vajda* Emil a fején szenvedett jelentékenyebb sérülést s a kocsis is megsebesült.

A szerencsétlenséget még fokozta azon körülmény is, hogy a megsérült urnó ezen másodszori felborulásnál karjából egy 750 K. értékű drága karperecet vesztett el, a melyet azonban másnap hajnalban a felborulás helyén, a porban szerencsésen meglelték. A sok viszontagságon átment társaság a sulyosabban megsérült hölgygel egyenesen a vármegyei kórházba hajtott, hol kifemodott karját helyreigazították.

Üdvös eszme. Janda József dr., Jantausch Pál dr., Fiebig Alajos, Hamar Kálmán plébánosok azzal az üdvös gondolattal foglalkoznak, hogy az illetékes egyházmegyei hatóságok beleegyezése esetén megalakítják a papi missió-egyletet, mint a pécsi egyházmegyében divatos. Elnöknek, illetve igazgatónak Janda dr. esperes-plébános van kiszemelve. Legközelebb összejevetel és tanácskozás lesz ez ügyben dr. Janda József lakásán Nyitra-Poreszlényben. Ha ez eszme testet ölt, hatalmas fellendülhet a hitélet, mert eddig még a szerzeteknél is meglevő paphiány miatt, nagyon nehéz kapni missionáriusokat.

Öngyilkosság. Moll Vilmos Hohenlohe herceg szigmondházi uradalmának az intézője öngyilkosságot követett el. Tettének oka eddig ismeretlen.

Megdobált udvarnagy. Sajnálatos eseményről értesítenek Nagyapponyból. Folyó hó 2-án, midőn gróf Apponyi Lajos, magyar királyi főudvarmester a délutáni vonatról leszállva, Szomorfalu állomásról fogatján nagyapponyi kastélya felé hajtatott, az állomástól vezető ut és az országút keresztezésénél kocsjára valaki kővel dobott s a dobás a kocsi sánca alá gróf fejét érte, a ki az ütés következtében könnyebben meg is sebesült. Az erős futamban lévő lovakat azonnal megállítani nem lehetett, s mire ez megtörtént s a kocsi a tett színhelyére ért, a tettesnek nyoma vesztett. A gróf a tett színhelyére közvetlen közelében álló korcsmaépület tulajdonosát, ki a ettől elkövetésekor az épület kapujában állott, nyomban kérdőre vonta, de ez állítása szerint semmit sem vett észre. A tettes kiderítése körül a legszelesebb körű nyomozás folyik s igen valószínű azon feltevés, hogy a dobás csupán valamelyik pajkos gyermek véletlen játékának a következménye, mert a közszeregetben álló főudvarmesternek ezeu vidéken haragosa nincsen, s így bűnös merénylet szándéka kizártnak látszik.

Alkalmi tolvajlás. Mikula Bertalan napszámos e hó 7-én a nyitrai „Árpád“-gőzmalom udvarán foglalkozván, egy szögrel felakasztott mellényéből ismeretlen tettes duplafedelű ezüst óráját láncostól kilopta.

Tanulságok a középiskolai értesítőkből. Az iskola a jövő tükre a nemzet életében. Kit nem érdekelné vajjon sorvasztó betegség, vagy fejlődő virulás színe s vonásai láthatók-e a nemzet arcán e hű tükörben. Rendkívül érdekes, de szomorú tanulságokat von le erre vonatkozólag egy kiváló paedagogus az „Alkotmány“-ban a középiskolai értesítőkből. Csak száz egynehány értesítőről szól, mert „a nem katolikus intézetek vezetői nem egyszer halálos ellenségnek nézik a kath. sajtót s organumait nem méltatják arra, hogy értesítőiket elküldjék, a kath. intézetek egy részében pedig még mindig úr az az indokolatlan és együgyű gőg, mely souverain pöffeszkedéssel követeli hasábjainkat és tollunkat még akkor is, ha csak kisszerű és lokális érdekeikről van szó, de azonnal elnézni próbál a fejünk fölött, mihielyt a köz érdekében bármi kis előzékenységet kellene tanusítani.“ Ez is tanulság, de erről mi nem szólunk. Fontosabb dolog az, hogy „az értesítők legtöbbször csak dicsekesznek s hasábjait teljesen értéktelen sablonos cikkekkal (a tananyag folytonos közlése) töltik meg. E helyett oly dolgokra volna szükség, mik az iskolán kívül álló közönséget is az érdeklődés körébe vonnák s azt a tudatot nevelnek benne, hogy az iskola az egész társadalom feltett kincse, mely áldozatot, tevékenységet kíván tőle. Harmadik tanulság a katolikus iskoláknál, hogy a világi közönség nem törődik velük. Nem áldoz fontartásukra, nem büszke jó iskoláira, nem bánja, ha pusztulnak, érintetlenül hagyja sorsuk. Ebben a protestáns világiak egészen másképp viselkednek. Nem ritkaság oly eset, hogy egyszerű falusi asszonyka egész vagyonkáját iskolára hagyja. A katolikus világiak inkább kérik szoktak az iskolától stipendiumot, tandíjmentességet, ingyen helyeket az internatusban kosztot stb. S legkövetelőbbek ebben sokszor olyanok, kiknek módjukban állna inkább áldozni az iskolára. Legsomorubb tanulság a középiskolákban a zsidók inváziója. „Nem azért, mert

zsidók, hanem azért, mert idegenek.“ Budapest 20 intézetében pl. 44-96% katolikus, 13-37% protestáns és 40-33% zsidó van. Saját iskolájuk alig van, megrohanják a kath. és protestáns iskolákat, mikre természetesen semmit sem áldoznak. A 40% értelme pedig „arrogancia, neveltség, rendetlen ruha, piszkos kéz és fül, nagy összetartás, keresztény faló öntudat, szolgálatkészség, ravaszság, szorgalom és kitartás; oly tulajdonságok, melyek okvetlenül társadalom-ellenes robbantó és kiélő szerepre utalnak.“ Tanulság végül az is, hogy a zsidóság kívülről is, a színház és sajtó útján is képes befolyást gyakorolni az iskolára. „Gazabb, nemzet rontóbb munkát nem végzett még s ma sem végez senki, mint azok a hitvány himpellérek, kik a szentes újságokat szerkesztik.“ „Minden iskolában nagyon érzik a pornográfia pusztítását, tanárok, hitoktatók s igazgatók szájában állandó e miatt a panasz s az értesítőben nyoma sincs e főlháborodásnak. Az értesítőt szerkesztő igazgató urak nem merik bántani a sajtót.“ Azaz a kath. lap bántásához néhol van bátorság, de mikor katolikus ellenes sajtóval van bajuk, más hátát kéri kölcsön. E tanulságok a jövő nemzedék arcvonásai a tükörben az iskolában. Ha a vezetők gondosan előírják a kis növendékek hajviseletét, a tanügy fentirt csunya frizuráján is változtathatnának.

Szociális kurzus. A ker. szocialisták országos szövetsége f. évi aug. hó 15. és 16-án Besztercebányán szociális kurzussal összekötött kerületi gyűlést rendez. — A szocialis kurzus előadásai augusztus 15. és 16-án d. e. 9 órától a katolikus Legényegylet nagytermében lesznek megtartva a következő tárgysorozattal: Első napon: 1. A keresztény szocialista törekvések. Előadó: dr. Lakatos Géza és Bobok Arnold. 2. A kisiparosoknak keresztény szocialista alapon való szervezése. Előadó: dr. Antóny Béla. 3. A szocialdemokracia. Előadó: Szalánczy Andor és Bartos János. — Második napon: 1. A keresztény öntudat. Előadó: Hegedűs Károly. 2. A munka és a tőke. Előadó: dr. Csepela Lajos. 3. A fogyasztási és hitelszövetkezetek. Előadó: Ohrival György. 4. A keresztény szocialista szakszervezetek. Előadó: dr. Antóny Béla. — Augusztus 15-én délután 3 és fél órakor a város Főterén (kedvezőtlen idő esetén) a kath. Legényegylet nagytermében nyilvános népgyűlés lesz megtartva. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. A mai politikai helyzet és a keresztény sajtó. Szónokok: Szalánczy Andor, Missuth Antal és Bartos János. 3. Elnöki zárszó.

Szülés és utcán. E hó 10-én este 9 óra után, Tomasik Mária, 34 éves, podhragyi illetőségű cseléd, aki Nyitrán birt. szolgálattal, a Kereszt-utca végén, a járdán szülési fájdalmaktól meglepve, koraszülöttet szült. Az első segítségét a szerencsétlennek Bernáth Katalin szülésznő nyújtotta s azonnal a vármegyei kórházba szállították be.

Tettenért zsebtolvajok. Minárik Lajos és Minárik István nyitrai lakosok e hó 10-én az országos vásár alkalmával Schäffer Lipót vaskereskedő segéd mellényzsebéből egy kisebb értékű nikkelt zsebtolvárt emeltek el, tettükön azonban rajtaveszték s átadták a büntető bíróságnak.

A vágújhelyi nyilv. ízr. reáliskola értesítője 62. oldalon beszámol az 1907/8. tanév működéséről. Ez az ország egyetlen középiskolája, melyet a zsidóság (mint faj) saját erejéből tart fenn, de nem veti meg itt sem az állam támogatását. Beiratkozott 150 tanuló, kikből 121 zsidó, róm. kath. csak 21. Ezeket az év elején „főtisztelendő dr. Rosenberg Fülöp rabbi... buzdította vallásérkölcös életre és kötelességük hű teljesítésére.“ Ezzel szemben „a tanári kar pontosan és lelkiismeretesen végezte a tanítási kötelességét.“ Ez nem elég, mert az iskola célja a szülői otthonban megkezdett nevelés folytatása, a jó iskola célja nevelni, a tanítás ennek csak eszköze. Ezen egyetlen középiskola nem hoz dicsőséget az iskolát fenntartó fajra. Mert az értesítő szerint a főigazgatónak elismerő szava nem volt, „szakavatott tanácsait közölte a tanári karra!“ és tárgyalt a bizottsággal „hogy a bekövetkezendő bajokat elhárítsa. A tanácskozás tárgyát képezte: egy iskola orvos megválasztása, egy hatodik tanerő alkalmazása, a szertár és könyvtárak kellő felszerelése és a tanterem kitarozása.“ Egy hozzáértő igen sokat kiolvas e sorokból, ami nagy szegénység bizonyítványa egy intézetre. Jótékonyág terén a társadalom eleget tett. A népszerű előadások terén működött két tanerő, az egyik beszélt Darwin elméletéről, a másik a magyar nyelvjárásokról, de mennyivel lett oko-

sabb a vágújhelyi nép, mert első sorban ezekért kell tartani, azt nem értjük. Van a természetrajzban és irodalomban igen sok érdekes tárgy, melyek feldolgozása érdekes és hasznos is, ez a szempont mindig szem előtt tartandó. A tanerők nagyon megvannak terhelve, 20—24 órát adnak hetenkint. Új kitételt olvasunk az értesítőben, a mennyiben az egyik tanár „az I. osztály feje“ a többi csak osztályfőnök. A segítő egyesületnek elég sok tagja van, igen tekintélyes összeget behozott, a tanulók karácsonyi gyűjtése (222-45 korona), míg az egész bevétel csak 638-79 kor-t tesz ki. A középiskolai egyesület vagyona kitesz 32,254-43 koronát, ebből az iskolára nem adtak semmit, hanem „hozzájárulás a hitközségi pénzszekevényhez“ címen 110-34 koronát fizettek. 150 tanuló közül 11 jeles, 28 jó, 88 elégséges, 11 egy tárgyból, 6—6 kettő és több tárgyból bukott. Tandíj 40—60—80—100—120 korona megalkuvás szerint. Ez az intézet rövid képe, melyhez csak azt fűzhetem, ha valaki az intézetnek bővebb ismeretét kíváná, olvassya el az értesítőt. X.

Az új 20 koronás visszavonása. Sok szegény ember még nem is látott, még kevésbé kapott a ropogós új fajta bankból, s mint hirlik, már is divatját vesztette. Visszavonják, mert a magyar szövegű keltezésnél Wien helyett Bécs kerül a szövegbe. Pedig ez nem oly nagy hiba, mint az, hogy kevésnek jutott belőle.

A csacai fogy. szövetkezet megszünt. Inkább magunk írjuk meg, mintsem ellenségeinktől tudjuk meg az érdeklődők, hogy Trencsénmegye ezen kitűnő hírű szövetkezte, melynek a felvidék nagyrésze szolgált kontingensül, föl-özlött. Az e hóban tartott rendkívüli közgyűlés 55 szóval 2 ellen kimondta a felszámolást. Legközelebbi oka ennek a most elbocsátott üzletvezetőnek 2870 koronányi áru hiánya, melyre óvadékból és jutalékából csak 1400 korona fedezet maradt, így 1470 korona veszett el. További ok az erős konkurrencia, mely a tiszta nyereséget a minimumra redukálta. Nem adhatunk hitelt a hir azon részének, hogy a konkurrenciát papi körökből idézték elő és támogatták a szövetkezet ellen. Az üzletet egy jó katolikus, a népből való ember vette át. A dologhoz csak annyit szólunk, hogy csekély 1470 kor. hiány miatt egy óriási arányokban működő fogyasztási szövetkezet megszüntetése semmiképen nincs indokolva. Ha megbízhatlan az üzletvezető, s tökéletlen az ellenőrzés, ez nem jelenti soha azt, hogy a szövetkezeti eszme nem való a gyakorlati életbe. Ha az az ügybuzgóság, mely a szövetkezetet létesíti és vezeti, a legszükségesebbre az ellenőrzésre is kiterjed, akkor nem történhetik oly baj, hogy a szövetkezet megbukjék és a szomorú példával másoknak is kedvét vegye a szövetkezeti tevékenységtől. A csacaiak, ha áldozattal is, inkább restaurálhatták volna a ker. fogyasztási szövetkezetet. Tűrhetőbb állapot, ha ily szövetkezetben történik némi kár, mintha egy idegen boltos bukik, de hamisan, a faluban, mikor azt teljesen kiszipolyozta. Nem szabad felednünk, hogy a ker. magyarországi restauráció-jában a gazdasági tevékenységnek, illetve szövetkezeti eszmének igen nagy szerep van fentartva. Bele kell tanulnunk az üzleti jellegű dolgokba is, ha saját karunkkal történik is kezdetben.

Meglopták az éjjeli szálláson. Misják Mihály felsővezetneci gyümölcskereskedőt, e 12—13-ika közti éjjelen Nyitrán, a Rakóczi-út 17. sz. ház udvarán lévő felszerben, a hol éjjeli szállást nyert, ismeretlen tettesek meglopták s keservesen összeszerzett 18 k. 80 fillér készpénzéből fosztották ki.

Az örökösön garázda cigány. Horvát József tormosi cigányról szól ismét a nóta, ki e hó 10-én Nyitrán, a város utcáit bejárva, ittas állapotban ismét garázdálkodott. Vajjon nincs törvényes eszköz a lépten-nyomon ismétlődő kihágásainak meggátolására? Már a mult számunkban is foglalkoztunk ez alakkal, s a városból való örökös kitiltását hoztuk javaslatba, s úgy látszik, hogy Nyitraváros polgárságának biztonságát mind sűrűbben veszélyeztető ezen individuum ellen nincs is radikálisabb orvosság. Kívánatos s legfőbb ideje, hogy alkalmazásba is vétessek.

Tűz. Bed községben e hó 11-én Arpási János ottani gazdálkodó szerűskertjében egy asztag tövében apró gyermekek tüzet raktak s a tűznél tengerit sűtöttek. A tűz a gyermekek vigyázatlansága folytán elharapódzott a közeli gabonaasztagra, majd tovább terjedve, két csűrt, nagymennyiségű kalászos gabonát és takarmányt hamvasztott el, mintegy 4000 korona becsértékben, a mely érték csak csekély részben térül meg biztosítás révén.

Házfőlavatás. Az érsekújvári róm. k. legényegylet 1908. aug. hó 15-én házfelszentelési ünnepélyt tart.

A szennyirodalom. Pályaudvarokon, antikváriusoknál, a lapok hirdetéseiben, könyvárjegyzékekben alig lepet mást találni, mint a külföldi szennyirodalom metelyes termékeit. Iskolás gyermekek, iparos segédek, falusi leányok, az egész ifjuság alig olvasnak mást, mint ez erkölcsrontó irodalmi pocsolót. Németország már megalkotta azt a pusztítást, amelyet a szennyirodalom fiai és leányai erkölcsiében véghez vitt. A közelet vezérei, az írók és művészek legkittünőbbjei állanak a tisztító munka élére. A Dürer-Bund idejéig jelentése szerint a német nép 50 millió márkát fordít a szennyirodalom termékeinek vásárlására, 8000 könyvkereskedés foglalkozik kizárólagosan néprontó füzetek kiadásával és 30 ezer könyvvigéc jár házról-házra ezen könyvek terjesztése érdekében. Van egy cég Berlinben, a mely egymagában 25 millió ilyen demorizáló ponyvaterméket ad ki. Ha mindegyik árát csak 10 fillérre tesszük, akkor is 2½ millió korona a bevétele. És ezek mind rablőhistóriák, sexuális regények, almoskönyvek és szellemekről szóló ostoba históriák. Nálunk Magyarországon is hasonló a helyzet. A legszegényebb nép is felkeresi vásár alkalmával azt a ponyvasátort, a melyben ezeket a pornografikus, demorizáló olvasmányokat árulják. A közérkölcse romlásának csak úgy lehetne útját állania, hogy ha a nép barátai a szennyirodalom helyett felkarolnák a népnevelő katolikus népiratokat.

Nyitra város rendőr-kapitánya közlése, hogy a m. kir. nyitri 14-ik honvéd gyalogezred folyó hó 19-ikén és 21-ikén reggel 6 órától délután 4 órától éles töltenyel harcserű lögyakorlatokat fog tartani. A lövészet helye Darázs község, Pleska hegy, Kolostor (zárda) és a Darázs—nyitri műút közötti terület, a hol a fenti időben tartózkodni életveszélyes. Lőirány: Kajsza község felől a Pleska hegy és Vásárút major felé. A Darázs—nyitri műút nem lesz elzárva, a közlekedés egész nap szabad. Az utak, mint a veszélyeztetett terület biztosításáról a honvéd ezred fog gondoskodni. A lövészet környékén lévő községek, majorok és egyedül álló házak lakóit figyelmeztetem, hogy a fent jelzett helyen a megjelölt időben tartózkodni életveszélyes. Nyitrán, 1908. augusztus hó 11.

A pozsonyi kamara évi jelentése. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara, a melynek kerületébe Pozsony városa, Nyitra, Pozsony, Trenčén- és Turóczmegyék tartoznak, most tette közzé az 1907-ről szóló terjedelmes, nagy gondval megszerkesztett évi jelentését, a melyet Wolff Gerő dr. kamarai titkár irt. Az évi jelentés behatóan foglalkozik az 1907. év általános közgazdasági viszonyaival, ismerteti a világ és Magyarország mult évi gabona termését, részletesen kiterjeszkedik iparunk minden egyes ágazatára és végül a kamara tevékenységéről számol be.

Ujtás az adóhivataloknál. Egy pénzügyminiszteri rendelet szerint a m. kir. állampénztárakat (adóhivatalokat) arra nézve utasítja, hogy a kiutalt bírói letétek felvételénél, ha a bírói kiutalásban megnevezett pénzfelvétele jogositott, a pénz felvételével más egyént megbízottól minden egyes esetben külön kiállított és közjegyzőileg hitelesített meghatalmazást követejenek. Az ügyvédek által pedig helyettesek vagy irodai alkalmazottak részére pénz vagy értékek felvételre, akár írásban, akár szóbelileg adott általános és visszavonásig a szóló meghatalmazásokat el ne fogadjanak és ezek alapján kifizetéseket ne teljesítsenek.

Bábatanfolyami értesítés. A szülő- és nőgyógyászati osztályal (klinikával) kapcsolatos kassai m. kir. állami babaképzőben évenként két tanfolyam van. Egy-egy tanfolyam 5 hónapig tart. Az őszi-téli tanfolyam szeptembertől január végéig; a tavaszi-nyári februártól június végéig tart. A tanítás nyelve az őszi-téli tanfolyamban magyar és tót, a tavaszi-nyári tanfolyamban magyar és német. A főtétel föltételei: 1. 20—40 éves kor, a minek igazolására keresztlevél vagy születési bizonyítvány szükséges. 2. Olvasás- és írásban, valamint számolásban való jártasság. 3. Hatósági orvos által kiállított egészségi bizonyítvány. Előrehaladott terhesség kizárólag. 4. Erkölcsi bizonyítvány a község előjáróságától vagy a város rendőrkapitányától. 5. Férjes asszonyok házasságlevelüket és férjük írásbeli beleegyezését, özvegyek férjük halotti bizonyítványát kötelesek bemutatni. A beiratkozás ideje szept. 1—5-éig, illetve február 1—5-ig tart és a Rákóczi-körúton

levő babaképző-intézetben történik. A felvételért előre folyamodni nem kell; beiratkozásnál mindenki személyesen jelentkezik irataival az intézet igazgató-tanáránál. A babanövendékek részére 35—40 bennlakó hely áll az intézettel kapcsolatos internátusban rendelkezésre. Az ebben élvezett lakás és teljes ellátásért minden tanuló havonta előre 25 koronát fizet. Belső kötelező. Felvételkor felszerelésre (könyvek, mosóruha, fehérkötény, körömmolló, körömtisztító, hőmérő stb.) 50 koronát, a tanfolyam végén pedig a babatáska ára, vizsgadíj, oklevél és bélyegdíj fejében 70 koronát kell lefizetniük. Ösztöndíjat csak azok nyerhetnek, akik oly községben telepednek le, ahol okleveles baba nincs. Ilyen esetben az előjárásnál arra kell magukat kötelezniük, hogy a községben legalább 5 éven át fognak gyakorlatot folytatni. Az ösztöndíjakat vagy a belügyminiszter úr adományozza a törvényhatóság (alispán) útján, miután a község előjárósága folyamodott, illetőleg terjesztette fel a baba kötelezvényét az alispánhoz; vagy a vallás és közoktatásügyi miniszter úr adja a babaképző-intézet igazgatója útján. Az előbbi 180, az utóbbi 100 koronában állapította meg az ösztöndíj összegét, mint egyenként legnagyobbat. Szegény tanulók, ha jó magaviseletűek és szorgalmukkal arra érdemeseznek bizonyulnak, a vizsgadíj és oklevéldíj fizetése alól felmentést nyerhetnek, sőt a babatáskát is megkaphatják jutalomképpen. A bélyegdíj, könyvek, mosóruhák, kötények, írószerek stb. költségeit magok tartoznak fedezni. — Dr. Widder, a kassai m. kir. babaképző igazg.-tanára.

A belügyminiszter a kivándorlasi ügydökök ellen. A belügyminiszternek tudomására jutott, hogy több antwerpeni hajós és vasuti ügynök levelben kérte a községi jegyzők támogatását a kivándorlók közvetítésénél és ennek fejében minden egyes kivándorló után tíz korona jutalmat ígért. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter most leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben elrendeli, hogy az alispán körlevelében hívja fel a községi és körjegyzőket, hogy a kivándorlasi ügydökök ezen üzemeit felettes hatóságaihoz azonnal bejelentésük és általában az ügydökök ezen működését éber figyelemmel kísérjék.

Utmutató a végrehajtási törvényhez. Tekintettel azon kiválóan fontos és életbevágó érdekekre, melyeket a végrehajtási eljárásról szóló — jelenleg szentesítés előtt álló — új törvény közgazdasági életünk számos tényezőjénél érint, a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara összeállította a régi és az új törvény közötti különbség rövid kivonatát, valamint az törvény kihirdetése előtt lejárt követeléseknek a régi törvény határozományai alapján való érvényesítését céljából megkivánt és a novella 31. §-a szerint a novella kihirdetésétől számított 30 napon belül az adós lakóhelyére nézve illetékes kir. járásbírósnál eszközendő bejelentéshez felhasználható kérvények mintáját. Ugy a kivonat, mint a kérvény mintája a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál, a kerületbeli ipartestületeknél, kereskedelmi egyesületeknél és társulatoknál betekinthető.

Országos Zarándoklat a Szentföldre. Nagyságos és főtiszt. dr. Giesswein Sándor kanonok, biersi apát, országgy. képviselő vezérlete alatt és számos pap közreműködésével Országos Zarándoklat indul f. évi október hó 1-én a Szentföldre, a melyet a Szentföld magyarországi hivatala rendez.

Árak: I. oszt. 700., II. oszt. 550., III. oszt. 300 korona. Programokkal és felvilágosításokkal szívesen szolgál a Szentföld magyarországi biztosi hivatala Budapest, II., Margit-körút 23. szám, Plebánia hivatal. 106. 8—15.

Irodalom.

A Szent-István-Társulat pártoló tagjainak jutaléka. Immár ötödik éve annak, hogy az első kath. irodalmi intézetünk ujjaalakított alapszabályai keretében megalapította a népies pártoló tagsági osztályt, melynek tagjai az évi 2 korona tagdíj fejében 4 kötet könyvet kapnak illetményül. Hogy ezek az illetményül adott könyvek mily megfelelőek és mennyire alkalmasak kath. népünk szellemi szükségleteinek kielégítésére, arra elegendő bizonyosság a tagoknak évről-évre való rohamos szaporodása s hogy számokkal is bizonyítsunk: 1906-ban 11,000 volt a tagok száma, míg 1907-ben már 16,000-re emelkedett. Előreláthatólag ez az emelkedési arány a jelen évben is megmarad, sőt fokozódik is, mint a jelek mutatják, mert — értesülésünk szerint — már a folyó évre is, minden felszólítás nélkül, közel ezernyi tag jelentkezett. Az idej tagilletmények különben is a legteljesebb elismerést érdemlik meg. A Szent-István-Társulat Naptára az 1909. évre az előző évekéhez hasonlóan vátozatos, gazdag, értékes tartalmú, sőt — szokása szerint — ez évben is tetemesen gyarapodni fog, hogy így megtartsa a maga számára a közvélemény évről-évre megújított elismerését, mely szerint: ez a naptár a magyar kalendáriumok legértékesebbike. *Öveges Kálmán* pompás, élvezetes könyvének az *Uj Kis Tükörnek* III. kötete jelenik meg ez évben, hogy a vidám kedély, a talpraesett tréfa szívet-lelket gyönyörködtető köntőseben hordja szerte a természettudományok mindenképen hasznos ismereteit. Bárki részére is nagyértékű e könyvecske, de főképp néptanítók s azok számára megbecsülhetetlen, akik a felnőttek oktatása vagy a szabadtanítás kurzusain előadókul szerepelnek. A két előző kötet is megszerezhető 60—60 fillérenyi árban. A tagilletmény harmadik része a *Kisgazda utmutatója* című mezőgazdasági tanácsadó lesz, az alapos szakismereteiről országszerte ismert gazdasági népies író: *Horváth E. János* tollából. E törölmetszett, zamatos magyarsággal megirt könyv az újabb, okszerűbb alapokra fektetett gazdálkodás minden részletéről kimerítő biztos tájékoztatást ad. Akik eltérő élethivatásuknál fogva e könyvet nem használhatják, azok az *Uj Kis Tükör* bármelyik első részére igényt tarthatnak. A negyedik rész egy vastkos, képekkel diszitett s tartalmánál fogva is általános értékű könyv lesz: a *Szentek Élete*. A Zalkához vagy Vogeléhez hasonló terjedelmű, népszerű Szentek Élete már évek előtt kifogyott könyvpiacunkról s az állandó és nagyarányú kereslet is arról tanusodik, hogy ily könyvnek a kiadása ma mindenképpen megokolt. Ennyire gazdag jutalék révén az ideu is természetes lesz a Szent-István-Társulat pártoló tagjainak gyarapodása.

A tagdíjak és jelentkezések a Társulat igazgatóságához, (Budapest, Szentkirályi-utca 28. sz.) küldendők.

Telefon.

R. V. Mocsonok. Előfizetése 1908. márc. 31-én járt le.

Alapított 1855-ben.	Alapított 1855-ben.
REIMANN-CÉG NYITRÁN	REIMANN-CÉG NYITRÁN
PLÉBÁNIA-UTCA 12. SZÁM.	PLÉBÁNIA-UTCA 12. SZÁM.
Gyors és pontos kiszolgálás.	Jutányos árak.
<p>Raktáron tart mindennemű vadászfegyvereket; saját és külföldi gyártmányú duplacsővű sörétes és golyós fegyvereket minden kívánt kivitelben; továbbá kaphatók: flobert, revolver és céllövő pisztolyok nagy választékban; különféle sportcikkek, legjobb minőségű varrógépek, kerékpárok, gramofonok, valamint John-féle mosó és mángorló gépek olcsó árban.</p> <p>Fegyverjavításokat megbízható alkalmazottal végeztet, ki több éven át Amerikában, Péter Longónál Innsbruckban, Olaszországban, és hazánk főbb városaiban (Budapesten és Pozsonyban) szerezte praxisát s kitűnő munkaerőnek bizonyult.</p> <p>Elvállal továbbá villanycsengő felszerelést, motor-, irógépjavítást stb. Mindenfajta töltények szakképzett erővel töltetnek. 128. 1—1.</p>	
<p>Kitüntette az 1882-iki nyitri kiállításon arany éremmel, az 1903-iki zsolnai kiállításon ezüst éremmel.</p>	

Czukrászda-átadás!

Nyitra város és a vidék nagyrabecsült közönségét tisztelettel értesitem, hogy

czukrászdámat

augusztus hó 1-én Poor Kornhauser Antalné úrnőnek átadtam. Ez alkalomból nem mulaszthatom el, hogy a mindenkor tapasztalt szives és jóindulatu támogatásért nagyrabecsült vevőimnek köszönetet ne mondjak. Ezután arra érdemes utódomat is szives és becses pártfogásukba ajánlva, maradok teljes tisztelettel

özv. Plech Péterné.

Tisztelettel tudatom Nyitraváros nagyérdemű közönségével, hogy ez év augusztus hó 1-én, özv. Plech Péterné úrnő cukrászdáját átvettem s azt a mai kor igényeinek megfelelőleg berendeztem.

Minden igyekezettel oda fogok törekedni, hogy a nagyrabecsült közönség legfinomabb ízlését is kielégítő finom és friss cukrász sütemények és egyéb cukrász áruk; valamint nem gyári, de saját készítésű bonbonok, cukorkák s befőztek álljanak minden időben igen tisztelt vevőim rendelkezésére.

Alkalmi és esküvői megrendelések, torták, krémek, parfettek, forma fagyaltok, keresztelői kugloffok, kalácsok és mindenféle kávéhoz; valamint jour sütemények a legizlesebb kivitelben, különös gondossággal s ami fő jutányos áron készíttetnek.

A közönség szives és jóindulatu támogatását kérve maradok teljes tisztelettel

Poor Kornhauser A.-né.

129. 1-2.

Egy jó házból való fiu tanoncnak felvétetik Huszár István könyvkereskedésében NYITRÁN.

114. 1-1.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István
úri és női fodrász
Nyitrán, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufrukat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj-és szakálfestést, ugyszintén tyukszemvágást jutányos áron. 92. 14-52.

Vesz vágott és kifésült hajat.
Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Vidéki megrendelések pontosan a beküldött hajminta szerint lelkiismeretesen, utánvét mellett eszközöltetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Két, jó házból való, négy fiatalember gyakornoknak vétetik fel VEREBÉLY GÉZA úri és női divatárúházában Nyitrán.

Csak azok ajánlata vétetik figyelembe, akik szülőiknél vagy rokonaiknál laknak. 121. 5-0.

Legmegbízhatóbb cég!

Kitüntette az Országos Ipari egyesület nagy ezüst érmével.

SULGAN ANDRÁS

42. 28-52. OIPÉS Z
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe modern berendezésű

nagy cipőraktárát

Továbbá ajánlja felsőrész készítőanyagait és bőrkereskedését a t. cipésmester urak figyelmébe. Raktáron tart legjobb bel- és külföldi bőroket: angol bagaria, chevreaux, box és borjubört stb., valamint az összes cipész kellékeket. Mérték utáni felsőrész kidolgozására különös gond fordítatik. * * *

Vidéki megrendeléseket gyors és pontos kiszolgálás mellett eszközöl nagyban és kicsinyben. Érzékeny és hibás nővési lábakra nagy figyelem fordítatik.

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Legmegbízhatóbb cég!

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, úgymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 13-52.

Ezen jelzésen ismerhetők fel azon üzletek, a melyekben a SINGER-varrógépek árusítatnak.

Ezen jelzésen ismerhetők fel azon üzletek, a melyekben a SINGER-varrógépek árusítatnak.

Óvjuk ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más kereskedők által „Eredeti Singer” név alatt ajánltatnak. Míután mi gépünket soh’sem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer” gépek csak régi, használt, harmadik kézből beszerzett varrógépek lehetnek, melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

Verebély Géza

legnagyobb és fővárosiasan modern berendezésű uri- s női divat árúháza Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 4. sz.

(a Szarvas-szálloda mellett)

Az iskola idényre ajánlja a cég: **intézeti kelengyéit.** Fiú és leány fehérneműit, harisnya, zsebkendő, kötény, keztyű cikkeit, **szolid kivitelben s legjutányosabb árakban.**

Elsőrangú cérvászon gyártmányok, szines és fehér asztalneműek, Schroll-sifon, kitűnő pamutvásznak, női és férfi fehérneműek.

Menyasszonyi kelengyék 200 kor.-tól kezdve.

A cég 4 éves rövid fennállása óta 36 kelengyét szállított.

A cég egyedüli reklámja: a határozottan szabott, jutányos árakban, megbízható, jó minőségű árúk nyújtása. 10

A cikkek árai és minősége bármely versenycégével hasonlíthatók össze.

Szigoruan szabott árak; azonnali fizetésnél 5% pénztári engedmény.

Mielőtt
személy-, jelző- v. építési
KÖLCSÖN 90. 13-52.
írást intézkednek,
kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX., Lónyay-utca 7.
Telefon: Jelenlevő
46-31.

Alapított
1897-ben.

Alapított
1897-ben.

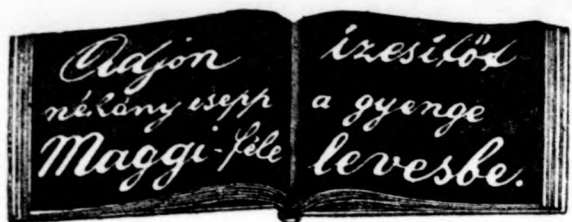
165. 29-52.

Kenczler Lipót szücsmester Nyitra Erzsébet-út 13.

Óvakodjunk a molyoktól!

Óvakodjunk a molyoktól!

Csak egy minden tekintetben megbízható intézet van, a hol
szörme árúinkat, a nyári idény alatt, **moly kár ellen meg-
óvhatjuk**, és ez **Kenczler Lipót** szücsmester vezetése alatt áll.

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas** ásványvíz erre a legbiztosabb óvoszer.

Minden külföldit
fölkömlül **hazánk**
természetes
szénsavas vizek
királya:

a mohai **ÁGNES**-Forrás

Millenniumi nagy
éremmel kitüntetve.
Kitűnő asztali bor-
és **gyógyvíz**, a
gyomorégést

rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomor- és májbetegségeknek.

Mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsav-
tartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyszernél
fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb **gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek**. Azért tehát

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **gyomor-,
bél- és légcsőhuruttól** szabadulni akarunk.

Dr. Kétly.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha a **vesebajt**
gyógyítani akarjuk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **étvágyhiány**
és **emésztési zavarok** állanak be.

Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **májbajoktól**
és **sárgaságtól** szabadulni akarunk.

Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden **kétés értékű mesterségesen**
szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is **olcsóbban adja**, hogy az **Ágnes**-forrás vizét a leg-
szegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz!

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Kedvelt borvíz!

Olcsóbb a szódavíznél!

Főraktár: AITNER FERENC ÚRNÁL, NYITRÁN.

68. 20-24.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.